Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Santeri Suominen

Muistio

13.11.2024

Rahanpesun ja terrorismin vastaisen lainsäädännön muuttaminen

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 157/2024 vp, *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi*

EK pitää esitettyjä muutoksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi annettuun lainsäädäntöön pääasiallisesti perusteltuina ja asianmukaisesti valmisteltuina.

Esityskokonaisuuden tarkoituksena on tehostaa tietojenvaihtoa viranomaisten ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisten valvojien välillä. Tarkoitus on myös varmistaa, että suojelupoliisi saa tehtävänsä kannalta tarpeelliset tiedot poliisilta, vero- ja ulosottoviranomaisilta ja muilta viranomaisilta. Lisäksi muutokset poistaisivat tietojenvaihdon esteitä rikostorjunnassa. EK pitää näitä muutoksia kannatettavina ja perusteltuina.

Esitys myös täsmentää rahanpesun selvittelykeskuksen rahanpesurekisteritietojen käsittelyä koskevia säännöksiä tietojen keräämisen, tallentamisen ja rekisteristä poistamisen osalta siten, että säännökset vastaavat paremmin tietosuojasääntelyn ja toiminnan tosiasiallisia vaatimuksia.[1]

EK kannattaa ehdotusta siitä, että esitetyillä muutoksilla säädettäisiin rahanpesun selvittelykeskukselle valtuus antaa tarkentava määräys epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen muodosta ja sisällön esittämisen asettelusta. Tämä voi olla omiaan tehostamaan tietojen oikeellisuutta ja siten edesauttaa lain tarkoituksen toteutumista selkiyttämällä myös tietoja antavan elinkeinonharjoittajan tai yrityksen mahdollisuuksia toimittaa oikeat tiedot oikeassa muodossa niitä pyytäneelle viranomaistaholle. EK pitäisi kuitenkin perusteltuna, että ilmoituksen muotoa tai sisältöä koskevia muutoksia valmisteltaessa ilmoitusvelvollisille varmistetaan mahdollisuus tulla kuulluksi.

Lainsäädäntökokonaisuuteen jäi kuitenkin EK:n näkemyksen mukaan edelleen jatkovalmistelua vaativia näkökohtia. Esim. kansainvälisten kokemusten perusteella ilmoitusvelvollisten mahdollisuus vaihtaa tietoa epäilyttävistä tai poikkeuksellisista liiketoimista on selvästi tehostanut rahanpesun, terrorismin rahoituksen, niiden alkurikosten ja mm. pakotteiden kiertämisen havaitsemista. Tältä osin viittaamme Finanssiala ry:n lausunnossa esitettyyn yhtyen siihen.

[1] Edelleen esityskokonaisuus täydentää rahanpesurekisterin tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä luottolaitosdirektiivin kansallisella voimaansaattamisella, jotta tietoja voitaisiin luovuttaa direktiivin mukaisesti sekä Finanssivalvonnalle että EKP:lle tilanteissa, joissa EKP toimii pankkivalvojana. Esityksessä on myös tarkoitus korjata suojelupoliisin tiedonsaantiin jääneitä puutteita, joita erityislainsäädäntöihin jäi sen jälkeen, kun suojelupoliisin rooli muuttui esitutkintaviranomaisesta tiedusteluviranomaiseksi tiedustelulakien voimaantullessa.